

Fundusze europejskie i programy pomocowe

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: CBOS, *Spółeczna ocena wykorzystywania środków europejskich*, „Komunikat z badań”, nr 155/2016, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 6.04.2020 r.].
- Źródło: *Fundusze Europejskie w Polsce*, dostępny w internecie: funduszeuropejskie.gov.pl [dostęp 6.04.2020 r.].
- Źródło: (...), dostępny w internecie: encyklopedia.interia.pl [dostęp 14.05.2020 r.].

- Źródło: *Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)*, dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 6.04.2020 r.].

Fundusze europejskie i programy pomocowe

Źródło: domena publiczna.

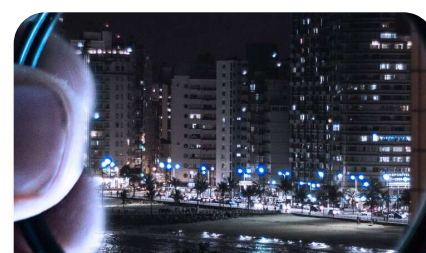
Materiał jest częścią serii „**Repetitorium**”.

W tym materiale powtórzymy wiadomości z jednego z działów z wiedzy o społeczeństwie. Powtórzenie opierać się będzie na zestawie ćwiczeń interaktywnych z zakresu funduszy europejskich i programów pomocowych oraz pracy z tekstami źródłowymi i multimediami. W dalszej części znajdują się dokładniejsze informacje na temat tego, jak czytać polecenia oraz odpowiadać na pytania. Podpowiadamy, na co warto zwrócić uwagę.

Twoje cele

- Wskażesz najważniejsze fundusze europejskie.
- Przeanalizujesz typy poleceń do ćwiczeń dotyczących funduszy europejskich i programów pomocowych.
- Ocenisz swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Dla zainteresowanych

Fundusze unijne

**Polityka spójności
społecznej i gospodarczej
oraz konkurencji
i ochrony konsumentów
UE**

**Założenia strategii
rozwoju gospodarczego
Polski**

**Rodzaje polityk
publicznych. Modele
polityki gospodarczej**

Przeczytaj

Ćwiczenia

W powtórkowych lekcjach skupimy się na części poświęconej pytaniom. Odnoszą się one do wielu różnych materiałów źródłowych (nie tylko tekstów oraz ilustracji, ale również map, tabel czy wykresów itp.). Przede wszystkim musisz dokładnie zapoznać się z materiałami źródłowymi, ale także zwrócić uwagę na polecenia. Poniżej przybliżamy, jak rozumieć polecenia w zadaniach różnego typu:

Pamiętajcie, że odpowiedź musi odnosić się do źródła – błędem jest bazowanie wyłącznie na swojej wiedzy i zignorowanie podanego materiału. Chodzi bowiem o to, aby osoba odpowiadająca na pytanie umiejętnie połączyła analizę tekstu źródłowego z własną wiedzą. Nie bójcie się korzystać z posiadanych informacji i zawsze odwołujcie się do podanych źródeł. Pamiętajcie również o tym, by wczytywać się w polecenia – czasem wiedza własna nie jest potrzebna, czasem tekst to tylko inspiracja, a innym razem należy połączyć wiedzę z jego interpretacją.

Fundusze europejskie i programy pomocowe

Fundusze UE są finansowane przez [Komisję Europejską](#). Służą one wspomaganie wybranych sektorów gospodarki, życia społecznego i politycznego, wspierają również pomoc humanitarną.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Fundusze przedakcesyjne

Fundusze przedakcesyjne Unii Europejskiej to rozsądna inwestycja w przyszłość zarówno krajów objętych procesem rozszerzenia, jak i jej samej. Pomagają beneficjentom w przeprowadzaniu reform politycznych i gospodarczych, przygotowując ich do przestrzegania praw i obowiązków wynikających z członkostwa w UE. Reformy te powinny zapewnić ich obywatelom lepsze możliwości i pozwolić na rozwój standardów równych tym, z których korzystamy jako obywatele UE. Fundusze

przedakcesyjne pomagają również UE osiągnąć własne cele w zakresie trwałej naprawy gospodarczej, dostaw energii, transportu, środowiska i zmian klimatycznych.

Fundusze przedakcesyjne to środek, za pomocą którego UE wspiera reformy w „krajach objętych procesem rozszerzenia” przy pomocy finansowej i technicznej. Fundusze te zwiększają możliwości krajów w trakcie całego procesu akcesyjnego, powodując stopniowe, pozytywne zmiany w regionie.

Obecnie funkcjonuje jeden fundusz z tej grupy – jest to Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IAP). Działa od stycznia 2007 r., kiedy zastąpił wiele programów i instrumentów finansowych UE przeznaczonych dla państw kandydujących bądź potencjalnych kandydatów do wstąpienia do UE (np. Polska korzystała ze środków programu PHARE).

Aktualni beneficjenci pełnego zakresu IAP to Turcja i Macedonia Północna.

- Instrument Pomocy Przedakcesyjnej dotyczy
  - pomocy w okresie przejściowym i wzmocnienia instytucji
  - współpracy transgranicznej
  - rozwoju regionalnego
  - zasobów ludzkich (m.in. poprzez wzmacnianie kapitału ludzkiego i walkę z wykluczeniem społecznym)
  - rozwoju obszarów wiejskich
  - reformy administracji publicznej
  - praworządności

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Państwa, które potencjalnie kandydują do UE, mogą korzystać z wsparcia jedynie w zakresie współpracy transgranicznej i pomocy w okresie przejściowym. Wielkość

pomocy finansowej dla danego państwa zależy od postępów w przygotowaniu do członkostwa w UE.

Do krajów, które mogą skorzystać ze wsparcia UE w tym zakresie należą: Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra i Serbia, w tym Kosowo.

Fundusze strukturalne

Głównym celem funduszy strukturalnych jest wyrównanie warunków ekonomicznych i społecznych w regionach UE, podniesienie konkurencyjności regionów oraz zatrudnienia. Zadania te są realizowane głównie przez wspieranie rozwoju infrastruktury oraz potencjału gospodarczego. Cele funduszy strukturalnych zostały określone w Jednolitym akcie europejskim.

Europejski fundusz sprawiedliwej transformacji

Głównym celem wprowadzenia tego funduszu jest uczynienie z Europy pierwszym klimatycznie neutralnym kontynentem do 2050 r. Równocześnie realizacja tego celu powinna odbywać się sprawiedliwie we wszystkich państwach członkowskich równocześnie. Przedstawiciele Komisji Europejskiej wskazują, że program ten powinien być realizowany przy akceptacji wszystkich zainteresowanych grup społecznych, równolegle we wszystkich państwach członkowskich.

Plan Odbudowy dla Europy

Pandemia koronawirusa bardzo mocno uderzyła również w gospodarki państw członkowskich Unii Europejskiej. Jako remedium na problemy gospodarcze powstał Plan Odbudowy dla Europy. Plan ten, nazwany Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, ma pomóc państwom członkowskim przeciwdziałać społeczno-ekonomicznym skutkom pandemii i zagwarantować, że państwa te rozpoczną **ekologiczną i cyfrową transformację** swoich gospodarek, tak by zwiększyć ich **zrównowagę i odporność na kolejne kryzysy**.

Aby uzyskać wsparcie z instrumentu, państwa członkowskie muszą przygotować **krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności** i zamieścić w nich programy reform i inwestycji do 2026 r.

Słownik

Komisja Europejska

organ wykonawczy Unii Europejskiej, który odpowiada za bieżącą politykę Unii; nadzoruje również prace wszystkich jej agencji, a także zarządza jej funduszami

Rada Europejska

instytucja Unii Europejskiej, która wyznacza kierunki jej rozwoju i polityki

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Zapoznaj się z prezentacją.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Wyszukaj w internecie informacje na temat tego, z jakich funduszy korzystano w twojej gminie. Opisz dwie inwestycje, które dzięki nim zostały zrealizowane.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj zadanie.

” *Fundusze Europejskie w Polsce*

Głównym kryterium podziału środków finansowych Unii na poszczególne państwa członkowskie jest poziom produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca. Regiony o poziomie PKB na mieszkańca w granicach 75%–90% średniego poziomu unijnego zaliczane są do regionów w okresie przejściowym, a bardziej rozwinięte to te, których PKB na mieszkańca osiąga 90% lub więcej średniej unijnej.

Źródło: *Fundusze Europejskie w Polsce*, dostępny w internecie: funduszeuropejskie.gov.pl [dostęp 6.04.2020 r.].

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj zadanie.

” (...)

Fundusze przyznane państwom kandydującym do Unii Europejskiej z przeznaczeniem na podejmowanie działań mających na celu przygotowanie się do wypełniania warunków członkostwa.

Najwcześniej uruchomionym (...) był program PHARE, który funkcjonuje od 1990. (...) Od 2000 wszystkie kraje kandydujące uprawnione są do korzystania z (...): PHARE, SAPARD i ISPA. Łączna wielkość środków przeznaczonych dla krajów kandydujących wynosi 3,12 mld euro rocznie.

Źródło: (...), dostępny w internecie: encyklopedia.interia.pl [dostęp 14.05.2020 r.].

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z tabelą i wykonaj ćwiczenie.

	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska (w procentach odpowiedzi)			
stosunek do członkostwa Polski w UE	więcej pieniędzy wpłaca do unijnej kasy, niż z niej otrzymuje	tyle samo pieniędzy wpłaca do unijnej kasy, ile z niej otrzymuje	więcej pieniędzy otrzymuje z unijnej kasy, niż do niej wpłaca	trudno powiedzieć
zwolennicy	9	9	56	26
przeciwnicy	30	12	28	29
trudno powiedzieć	17	6	17	60

Źródło: CBOS, *Spółeczna ocena wykorzystywania środków europejskich*, „Komunikat z badań”, nr 155/2016, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 6.04.2020 r.].

Wskaż zależność pomiędzy stosunkiem respondentów do członkostwa Polski w Unii Europejskiej, a ich opinią na temat otrzymywania i wpłacania pieniędzy do unijnej kasy przez Rzeczpospolitą.

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) wspiera europejską politykę rozwoju obszarów wiejskich. W tym celu finansuje programy rozwoju obszarów wiejskich we wszystkich państwach członkowskich i regionach Unii.

Źródło: *Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)*, dostępny w internecie: ec.europa.eu [dostęp 6.04.2020 r.].

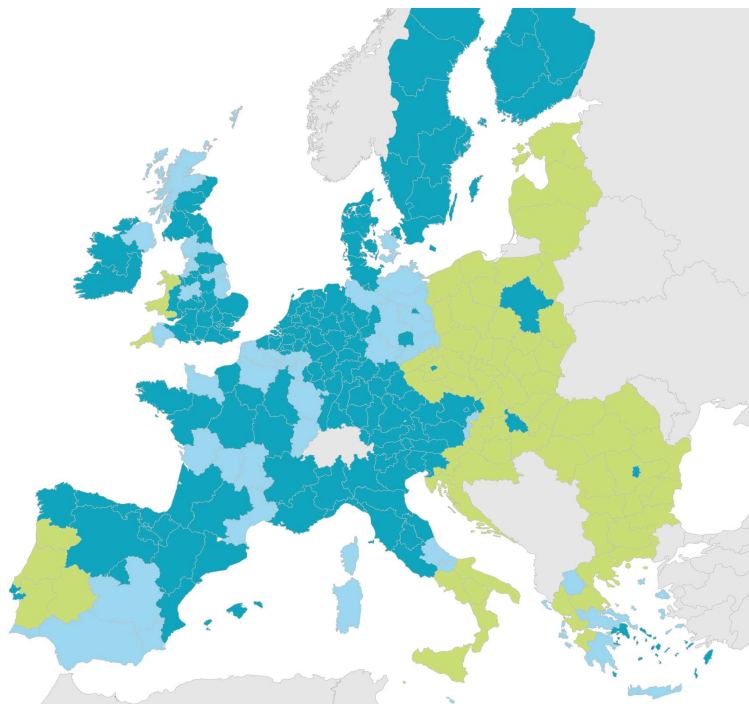
Wyjaśnij, czy EFRROW jest funduszem strukturalnym Unii Europejskiej.

Ćwiczenie 8

Zapoznaj się z mapą i wykonaj ćwiczenie.

Zielona część mapy to regiony słabiej rozwinięte, gdzie PKB na osobę wynosi poniżej 75% średniej UE.

Błękitny kolor na mapie oznacza regiony przejściowe, gdzie PKB na osobę przypada między 75% a 90% średniej UE.

Niebieska część mapy wskazuje na regiony lepiej rozwinięte, gdzie PKB na osobę jest równy lub wynosi ponad 90% średniej UE.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Dla nauczyciela

Autorka: Dorota Czarny

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Fundusze europejskie i programy pomocowe

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XIV. Integracja europejska.

Uczeń:

13) przedstawia fundusze Unii Europejskiej i podaje przykłady ich wykorzystania na poziomie regionalnym i centralnym w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wskazuje najważniejsze fundusze europejskie;
- analizuje typy poleceń do ćwiczeń dotyczących funduszy europejskich i programów pomocowych;
- ocenia swoją wiedzę, wykonując zestaw ćwiczeń.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- mapa skojarzeń;
- śnieżna kula;
- analiza tekstu źródłowego;

- dyskusja;
- grupa zadaniowa;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- flipcharty i markery;
- kartki do losowania dla grup z nazwami programów pomocowych z zakresu kultury i edukacji.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją

Uczniowie mają za zadanie zapoznać się z treścią e-materiału, aby w czasie lekcji móc aktywnie uczestniczyć w dyskusji.

Faza wstępna

1. Nauczyciel przedstawia temat lekcji „Fundusze europejskie i programy pomocowe”.
2. Uczniowie na podstawie wiadomości zdobytych przed lekcją proponują cele zajęć.
3. Rozpoznawanie wiedzy potocznej uczniów. Uczniowie intuicyjnie tworzą mapę skojarzeń dotyczącą tematu zajęć.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel prosi, aby uczniowie na podstawie sekcji „Podsumowanie” w parach zapisali, czym są fundusze europejskie, jakie z nich można wyróżnić i za co odpowiadają. Następnie pary łączą się w czwórki, aby wspólnie skonkretyzować pojęcie oraz w prosty i przejrzysty sposób opisać poszczególne fundusze. W kolejnym kroku czwórki łączą się w ósemki do momentu, gdy cała klasa wspólnie podejmie decyzję, jaką definicję uznają za najlepszą do zapamiętania i zapisania w zeszycie. Notują też krótkie i rzeczowe informacje dotyczące poszczególnych funduszy europejskich.

2. Uczniowie zapoznają się z materiałem zamieszczonym w sekcji „Prezentacja multimedialna”, wypowiadają się i dyskutują na temat programów pomocowych, które były bądź są realizowane w szkole lub słyszeli o nich.
3. Prowadzący prosi, aby uczniowie odliczyli do 5, powstaną grupy, z których każda wybiera osobę koordynującą jej działania.
4. Przedstawiciele grup losują po 2 kartki z zapisanymi grupami pomocowymi, które będą opracowywać.
5. Nauczyciel rozdaje arkusze i markery oraz wyjaśnia, jak będą dzisiaj pracować. Na początku uczniowie ustalają w grupie, co już wiedzą na temat danego programu oraz układają listę kilku pytań, dotyczących tego, czego chcieliby się jeszcze dowiedzieć. Następnie na podstawie różnych dostępnych źródeł informacji starają się odpowiedzieć na postawione pytania.
6. Po wyznaczonym czasie grupy prezentują swoje zadania, wymieniają opinie, zastanawiając się, na co uzyskali odpowiedź, a na co nie, jakie dodatkowe pytania chcieliby jeszcze zadać (pytania te są zapisywane w zeszycie i będą wykonane jako zadanie domowe).
7. Uczniowie w parach wykonują wskazane przez nauczyciela ćwiczenia z e-materiału, a następnie konsultują swoje rozwiązania z inną parą uczniów i ustalają jedną wersję odpowiedzi.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel podsumowuje zajęcia, przekazując informację zwrotną na temat pracy poszczególnych zespołów, oraz wyjaśnia uczniowskie wątpliwości.
2. Osoby lub grupy aktywnie pracujące na lekcji zostają ocenione.

Praca domowa:

Odpowiedz w zeszycie na pytania wynikające z lekcji.

Wykonaj samodzielnie pozostałe ćwiczenia w e-materiale.

Materiały pomocnicze:

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), ec.europa.eu.

Fundusze Europejskie w Polsce, funduszeuropejskie.gov.pl.

Fundusze przedakcesyjne, encyklopedia.interia.pl.

CBOS, *Spółeczna ocena wykorzystywania środków europejskich*, Komunikat z badań 155/2016, cbos.pl.

Słownik myśli społeczno-politycznej, praca zbiorowa, Warszawa 2007.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Zasoby multimedium można wykorzystać do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej dotyczącej programów pomocowych z zakresu kultury i edukacji, realizowanych w szkole.